

Janusz Piotrowski

Glosa do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 30 września 1976 r. (V UZP 1)

Palestra 21/10(238), 89-90

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

2.

POSTANOWIENIE
z dnia 6 listopada 1976 r.
(VI KRN 156/76) *

1. Przez koszty, o których sąd ma obowiązek orzec na podstawie art. 368 § 1 k.p.k., rozumieć należy nie tylko koszty, które należą się Skarbowi Państwa (por. art. 547 § 1 k.p.k.), ale i te, które należą się stronie (por. art. 547 § 2 k.p.k.), a w wypadkach przewidzianych w ustawie także opłaty należne zespołowi adwokackiemu (por. art. 549 § 1 pkt 2, art. 550, 551 § 1 k.p.k.).

2. Przewidziane w art. 368 k.p.k. orzekanie co do kosztów (w tym także w wypadkach określonych przez ustawę i co do opłaty na rzecz zespołu adwokackiego) jest obowiązkiem sądu, podlegającym realizacji w każdym czasie, w tym również w toku postępowania wykonawczego, aż do upływu okresu przedawnienia do orzekania w tym zakresie (arg. z art. 557 k.p.k.).

* Teza postanowienia opublikowanego w OSNKW nr 4—5 z 1977 r., poz. 45.

3.

GŁOSA
do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego
z dnia 30 września 1976 r.
(V UZP 1/76) ¹

Teza głosowanej uchwały brzmi jak następuje:

„W postępowaniu przed okręgowym sądem pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego strona wygrywająca może domagać się od strony przeciwnej — na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 72 ustawy o okręgowych sądach pracy i ubezpieczeń społecznych — zwrotu kosztów procesu z wyłączeniem kosztów wymienionych w art. 81 i 82 tej ustawy, które ponosi Skarb Państwa”.

Powyższa teza uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego ma istotne znaczenie z kilku względów. Między innymi wyjaśnia ona — dla celów praktyki — wątpliwości, jakie się nasunęły w toku orzecznictwa okręgowych sądów pracy i ubezpieczeń spo-

łecznych, aczkolwiek wątpliwości takich nie podnoszono w doktrynie. Uchwała rozstrzyga w sposób oczywiście korzystny dla strony reprezentowanej przez adwokata kwestię zwrotu kosztów, jakie poniosła, w sytuacji, gdy reprezentację swych interesów powierzyła zespołowi adwokackiemu, a wynik rozstrzygnięcia co do meritum sporu był dla niej korzystny.

Teza uchwały, podjęta w odpowiedzi na pytanie prawne Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, zasługuje na pełną aprobatę łącznie z jej uzasadnieniem. Rozwiewa ona wspomniane wątpliwości, powstałe, być może, stąd, że kwestia kosztów w dawnym prawie o sądach ubezpieczeń społecznych (ustawa z 28.VIII.1939 r.)² unormowana była w sposób całościowy i odmienny niż w k.p.c., a także chyba dlatego, że w art. 75—83 ustawy z 24.X.1974 r.

¹ Por. OSNQP nr 3/1977. poz. 41 (tekst tej uchwały wraz z uzasadnieniem został zamieszczony w „Palestrze” nr 8—9 z br.).

² Dz. U. Nr 41, poz. 215.

o okręgowych sądach pracy i ubezpieczeń społecznych³ postępowanie w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego unormowano w sposób odrębny od postępowania w sprawach ze stosunku pracy.

Trafność tezy wspomnianej na wstępie uchwały polega przede wszystkim na tym, że wykładnia art. 72 ustawy o okręgowych sądach pracy i ubezpieczeń społecznych nie daje innych niż przyjęte w uzasadnieniu uchwały możliwości interpretacji dyspozycji art. 72 ustawy, stanowiącej m.in., że do postępowania przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych stosuje się także art. 98 k.p.c., normujący wzajemne prawa i obowiązki stron w pokrywaniu poniesionych przez nie kosztów procesu w zależności od jego wyniku.

Tak więc jeżeli pełnomocnikiem strony w postępowaniu przed okręgowym sądem pracy i ubezpieczeń społecznych będzie adwokat (art. 87 § 1 k.p.c.), to strona nie powinna mieć wątpliwości, że może się spodziewać zasądzenia na jej rzecz kosztów zastępstwa adwokackiego w myśl ugruntowanej w praktyce sądów powszechnych i Sądu Najwyższego zasady, wykształconej na tle stosowania art. 98 k.p.c. z uwzględnieniem przepisów art. 101, 102 lub 103 k.p.c.

Na marginesie uchwały składu siedmiu sędziów SN można podkreślić, że jej teza otwiera drogę do stosowania przez sądy nie tylko pozostałych (choć nie wszystkich) przepisów art. 98—110 k.p.c. o kosztach sądowych w sprawach z ubezpieczenia społecznego, ale także innych przepisów k.p.c. z ni-

mi związanych, jak np. art. 212, który nakłada na sąd (przewodniczącego) obowiązek zwrócenia stronie uwagi na celowość ustanowienia pełnomocnika (adwokata) i na skutki prawne, jakie brak ten może wywołać.

Biorąc pod uwagę, że art. 39 § 1 ustawy o okręgowych sądach pracy i ubezpieczeń społecznych stanowi, iż postępowanie przed tymi sądami wolne jest od opłat sądowych i w myśl art. 81 wydatki związane z czynnościami podejmowanymi w toku postępowania ponosi Skarb Państwa, uchwała składu siedmiu sędziów SN z 30.IX.1976 r. sprawia, że strona dochodząca roszczeń z tytułu świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego ma zagwarantowane pełne pokrycie poniesionych przez nią kosztów związanych z uzasadnionym dochodzeniem przez nią roszczeń z tego tytułu i może bez skrupowania korzystać z pomocy zespołu adwokackiego bez ryzyka poniesienia z tego tytułu uszczerbku majątkowego w toku dochodzenia swych słusznych praw o żywotnym dla niej znaczeniu.

Na marginesie wspomnianej uchwały (wpisanej do księgi zasad prawnych) można też dodać, że została ona podjęta zgodnie z założeniami i potrzebami postępowania przed okręgowymi sądami pracy i ubezpieczeń społecznych. Do jej stosowania w praktyce okręgowych sądów pracy i ubezpieczeń społecznych mogą w odpowiedni sposób odnosić się omówienia zawarte w literaturze przedmiotu.⁴

Janusz Piotrowski

³ Dz. U. z 1974 r. Nr 39, poz. 231; zm.: Dz. U. z 1975 r. Nr 16, poz. 91.

⁴ T. Bukowski: Rozstrzyganie o kosztach procesu cywilnego, Warszawa 1971; J. Krajewski: Orzeczenia sądowe oraz koszty procesu. Katowice 1966; M. Wilewski: Z problematyki kosztów procesu cywilnego, Pal. nr 1 i 2/1967, oraz tegoż: Koszty postępowania cywilnego w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, Pal. nr 1/1974; B. Budzyn: Koszty sądowe w sprawach cywilnych — Komentarz, Warszawa 1968 oraz inni autorzy.